

POSTANOWIENIE

25 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

na posiedzeniu niejawnym 25 listopada 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku M. W. D.
z udziałem K. D.
o podział majątku wspólnego,
na skutek skargi kasacyjnej K. D. oraz skargi kasacyjnej M. W. D.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu
z 5 marca 2025 r., II Ca 1649/23,

- 1. odmawia dopuszczenia prokuratora do udziału w postępowaniu kasacyjnym;**
- 2. odrzuca skargę kasacyjną uczestnika postępowania;**
- 3. odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej wnioskodawczyni;**
- 4. oddala wnioski stron o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 25 marca 2025 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu częściowo zmienił postanowienie Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu z 10 maja 2023 r., wydane w sprawie z wniosku M. W. D. przy udziale K. D. o podział majątku wspólnego.

Skargi kasacyjne od postanowienia Sądu Okręgowego złożyło oboje uczestników.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wnioskodawczyni uzasadniła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nieważnością postępowania, wynikającą z naruszenia art. 162 k.p.c. poprzez pozbawienie jej prawa na złożenie zastrzeżenia na uchybienie przez sąd art. 227 oraz 235² k.p.c. mających na celu wykazanie błędów w opinii biegłego, w której dokonano korekty wyceny nieruchomości. Zdaniem wnioskodawczyni skarga kasacyjna jest także oczywiście zasadna na skutek zastosowania w sprawie art. 225 k.p.c. w miejsce art. 224 k.p.c.

Zarzut nieważności postępowania jest bezzasadny. Pozbawienie strony możliwości obrony jej praw zachodzi jedynie w przypadku kumulatywnego spełnienia trzech przesłanek: 1) stwierdzenia w sprawie naruszenia przepisów postępowania; 2) stwierdzenia wpływu tego uchybienia na możliwość działania strony; 3) zbadania, czy pomimo zaistnienia tych dwóch przesłanek strona mogła dochodzić obrony swoich praw oraz stwierdzenia braku jakiejkolwiek możliwości tego rodzaju (zob. np. postanowienia SN z 29 maja 2024 r., II CSKP 1775/22, OSNC 2025, nr 1, poz. 6; z 12 marca 2024 r., III USK 94/23; z 2 lipca 2024 r., III CZ 379/23; 5 września 2023 r., III CZ 494/22 oraz z 24 kwietnia 2023 r., I CSK 992/23). W każdym przypadku chodzi o taką sytuację, w której strona nie tylko była pozbawiona możliwości wzięcia udziału w rozprawie, ale też tego udziału faktycznie nie brała. Dodatkowo skutki nieuczestniczenia strony w danym etapie postępowania nie mogły zostać naprawione przed wydaniem wyroku w danej instancji.

W ocenianym postępowaniu przede wszystkim nie doszło do naruszenia prawa skarżącej w postaci braku umożliwienia jej zajęcia stanowiska w sprawie dodatkowej opinii biegłego. Po uaktualnieniu wyceny nieruchomości przez biegłego, wnioskodawczyni przysługiwało prawo do przedstawienia sądowi zastrzeżeń do opinii oraz sformułowania ewentualnych dodatkowych pytań do biegłego, jeżeli wydana opinia okazała się nieprecyzyjna. Skarżąca skorzystała w tego prawa, nie uczyniła tego jednak w sposób przekonujący dla sądu rozpoznającego sprawę. Należy bowiem podkreślić, że zgodnie z art. 286 k.p.c. podmiotem uprawnionym do oceny spójności i kompletności opinii biegłego jest sąd, nie zaś uczestnicy postępowania. Opinia biegłego stanowi bowiem szczególny środek dowodowy,

który ma na celu dostarczenie sądowi wiadomości specjalnych, wymaganych do rozpoznania sprawy. Nie ma podstaw do uzupełniania opinii biegłych, powoływania kolejnych biegłych, ani do wzywania biegłych do złożenia opinii uzupełniającej bądź wyjaśnień w formie ustnej lub pisemnej, jeżeli złożone już opinie biegłych nie budzą wątpliwości sądu, co jest kwestią oceny tego dowodu przez sąd orzekający, usuwającą się spod kontroli kasacyjnej (zob. np. postanowienia SN z 17 czerwca 2025 r., III USK 74/25 i z 25 kwietnia 2025 r., I CSK 31/24 oraz wyrok SN z 9 lipca 2025 r., II CSKP 470/23).

Sąd Najwyższy nie dopatrywał się także naruszeń prawa, które doprowadziłyby do oczywistej zasadności skargi.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej występuje bowiem wtedy, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Skarżący powinien uzasadnić tę przesłankę, wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może więc powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych, ani opierać na innych faktach niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia (zob. np. postanowienia SN z 7 grudnia 2023 r., I CSK 5630/22; z 8 listopada 2023 r., I CSK 3494/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1631/23 oraz z 25 września 2023 r., I CSK 903/23).

Skarżąca nie uczyniła zadość tym wymaganiom. Uzasadniła wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania w oparciu o założenia niezgodne z faktami stanowiącymi podstawę rozstrzygnięcia, takimi jak np. spełnianie przez uczestnika własnych potrzeb mieszkaniowych w okresie, w którym skarżąca domagała się uzyskiwania pożytków cywilnych z nieruchomości. Kwestionowanie ustaleń faktycznych jest zaś niemożliwe na etapie postępowania kasacyjnego ze względu na brzmienie art. 398³ § 3 oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c.

Natomiast skarga kasacyjna uczestnika postępowania podlegała odrzuceniu.

Do wymagań konstrukcyjnych skargi kasacyjnej należą oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części; przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie oraz wnioski o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany (art. 398⁴ § 1 k.p.c.). Niezawarcie lub niepoprawne zawarcie w skardze tych elementów różni od innych wad i braków pisma procesowego szczególna konsekwencja. W myśl art. 398⁶ § 2 k.p.c. pismo niezawierające któregoś z wymienionych elementów podlega odrzuceniu *a limine* tj. bez wzywania do uzupełnienia braków.

W skardze kasacyjnej złożonej do Sądu Najwyższego uczestnik objął zakresem zaskarżenia pkt I oraz pkt III postanowienia Sądu Okręgowego, precyzując, że sprawa wymaga dokonania powtórnej oceny wartości całego majątku wspólnego. Jednocześnie sformułował wniosek „o uchylenie zaskarżonego postanowienia”, nie wskazując, czy postanowienie powinno zostać uchylone w całości, czy też w części. Biorąc pod uwagę brak jednoznacznego wskazania, w jakim zakresie pozwany domaga się uchylenia zaskarżonego wyroku, niemożliwe byłoby działanie Sądu Najwyższego w myśl sformułowanych wniosków. Sąd Najwyższy zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. nie może bowiem uchylić lub zmienić rozstrzygnięcia w szerszym zakresie niż wynika to z oznaczonego przez skarżącego zakresu zaskarżenia (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 czerwca 2022 r., I CSK 2657/22; z 20 kwietnia 2022 r., I CSK 2268/22; z 30 listopada 2021 r., I CSK 220/21; z 24 czerwca 2021 r., V CSKP 144/21; z 19 marca 2021 r., II CSK 406/20).

O ile w przypadkach całkowicie jednoznacznych dopuszczalne jest domyślne uzupełnienie wniosku o uchylenie zaskarżonego orzeczenia wskazanym wcześniej zakresem zaskarżenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2016 r., I PZ 5/16), o tyle niemożliwe jest nadanie dalszego biegu skardze kasacyjnej, w której oznaczenie zakresu zaskarżenia oraz zakresu żądanego uchylenia budzi uzasadnione wątpliwości.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną uczestnika, zaś na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi wnioskodawczynie, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

[a.ł]